

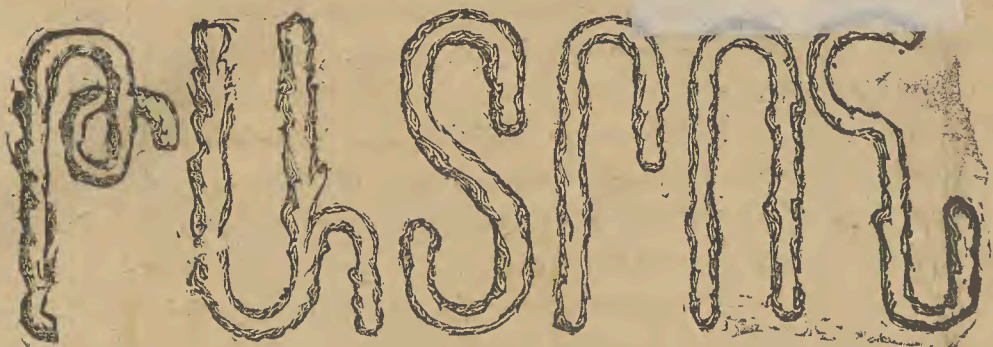
ԲԱԺԱՆՈՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԳԱՆՈՒՅ ՀԱՄԱՐ

104 ԹԵՐԹ 5 ՄԷՃԻՄ
ԿԱՆԻՒԿ

ԳՐԱՍԵՆԱԿ

Ստորան համար Մեհմեդ Կարա խան Կիլ 9

Հանրա ծախքը չը վճարված
համար չընդունվիր :

ԲԱԺԱՆՈՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՑ ՀԱՄԱՐ

104 ԹԵՐԹ 4 ՄԷՃԻՄ
ԿԱՆԻՒԿ

ԳՐԱՍԵՆԱԿ

Ստորան համար Մեհմեդ Կարա խան Կիլ 9

Գործն եկած ձեռագրերը
ևս չեն արվիր :

Կ. ՊՈԼՍՈ 1876 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 15

Այն բաժանորդները որոնց բաժանորդա-
դրութեան պայմանագրով լրանալու մօտ է,
կողմնակի վճարել նոր բաժանորդագրինը եթէ
կը փախաբէն թերթերնուս նորէն ընթերցող
ըլլալու պատիւն ընել մեզ :

Սիրտերնդ հանգիստ եղա՛ւ, բարեկամք:
Ծնաւ ահաւասիկ երկար տարիներէ հետեւ
յղտլած Սահմանադրութիւնը, ուսկից պիտի
ծնանի ազատութիւն, հաւասարութիւն և եղ-
բայրութիւն :

Մինչև այսօր խորհելու ազատութիւնն
ունէինք, բայց խօսելու ազատութիւն չունե-
ինք, ասկից ետքը այս ազատութեանց երկու-
քն ալ պիտի ունենանք :

Օրինակի համար՝ երբ անձրևի օրերը
մարդիկ չալակով անցնին փողոցներէն, պիտի
ըսեմ Պօլսոյ քաղաքապետութեան «Մարդ-
Աստուծոյ, հաւաքած ստակներդ ի՞նչ կ'ընես,
ինչո՛ւ համար փողոցներուն քիչ մը հոգ-
չես տանիր» :

Երբ տեսնամ որ դատ մը տասը տարիէ
ի վեր չ'ընթանար՝ պիտի ըսեմ դատաւորին .
«Դուն այս տեղը դատերը չը ընցնելու հա-
մար նստած ես . Տէրութիւնը անոր համար
քեզի ամսական կուտայ որ դատերը երկնցը-
նես որպէս զի մարդիկնքը պարագայի մնան» :

Բայց, ի՞նչ օգուտ, ասանկ անկարգու-
թիւններ չ'պիտի կրնամ տեսնել, որովհետեւ
Սահմանադրութիւնը պիտի վերցունէ զանոնք,
Առաջունան պէս թերութիւններ չ'պիտի
ըլլան :

Կարգ ու կանոն ամեն կողմ տրեւելով
թող չ'պիտի տան որ թատրոնը զեղծում մը
տեսնէ ու հարուածէ . թատրոնն ալ զեղծում
մը չ'գտնալով պիտի ստիպվի կանոնները հար-
ուածել :

Հիմա կու հիմայ սպասենք և խանձարու-
քի մէջ եղող Սահմանադրութեան վրայ ասիէ
աւելի չ'օտնենք :

Սերաստիայի գէպըն ի՞նչ կըսէք :
Քանի մը թիւրքեր կամ Բիւրտեր թըմ
բուկով եկեղեցի կը մանեն ու պատարագիչ
քահանային մօրուքը ածիլելով եկեղեցւոյն
մէջտեղը կը խաղցունեն :

Ահա գէպը մը՝ որուն հարգանքներն ա-
նունը չենք կրնար տալ . որովհետեւ գործին
մէջ ոչ քանակութիւն կայ, ո՛չ ալ սպա-
նութիւն . այլ խնդութիւն և ցնծութիւն :

Բայց քահանային մօրուքը ածիլելը քիչ մը
անօրինակ թուեցաւ մեզ, ուստի և պէտք է
որ ածիլողներուն ալ մօրուքները ածիլվին,
որպէս զի չ'լլան վաղն ալ ոտք կ'օտեն թէ
բոլոր Սերաստայիներն մօրուք թող տա-
լու են :

Պատրիարքարանի գալով՝ կը խրատենք
զինքը որ այս գէպըն օգուտ քաղելով մօ-

րուքնին ածիլելը կը ծնաւորները ասկից ետ-
քը Սերաստիա զրկէ :

Առևտուրներու նուազութենէն ամեն
մարդ ընդհ. Ժողովին անդամ ըլլալու կը
պատրաստվի կոր . և եթէ ամենքն ալ յաջո-
ղեմ Պօլսոյ բոլոր բնակիչները երեսփոխան
պիտի ընտրվին :

— Քեզի աղաչանք մը ունիմ, թորոս ա-
ղա, կըսէր երէկ Համբարձում աղան :

— Ի՞նչ է աղաչանքդ :

— Ծուկայի մէջ ունեցած խանութներդ
իմ վրաս դարձուր :

— Ինչո՛ւ, ես դաւակ ունիմ :

— Ձաւակներդ քեզի մնան, խանութնե-
րդ քանի մը օրուան համար իմ վրաս դար-
ձուր :

— Ինչո՛ւ :

— Ուրպէս զի կարենամ երեսփոխան
ընտրվի . որովհետեւ ստացուածք չունեցող-
ները չ'պիտի կրնան ընտրվի :

— Աղէկ ա՛, ես կըլլամ երեսփոխան :

— Բայց դուն լեզու չունիս բերնիդ մէջ :

— Օրէնքը չըսեր կոր որ լեզու չունեցո-
ղը երեսփոխան չ'պիտի ընտրվի այլ ստաց-
ուածք չունեցողը :

Համբարձում աղան այս պատգամին
վրայ տրտում տնուր տունը կերթայ և բար-
կութենէ կնիկը կը ծեծէ :

Ծափա հարէ՛ք, . . . նախնական դեսպա-
նաժողովը իւր նիստերը ընցուց :

Հիմայ վերջնականը պիտի սկսի այսօր
կամ . . . երէկ . նախնականորո այսչափ մեր
սիրտը հատուց, վերջնականը արդեօք ի՞նչեր
չ'պիտի ընէ :

Պարտած զրոյցներուն նայելով նախնակա-
կանը ինքնիրենը փեսայ եղեր է, ամեն բան լը-
նցուցեր է, գործը մնացեր է իւր սիրտը աղ-
կան բանալ :

Նախնականին մէջ Տէրութիւնը փոխանակ
Ռուսիան թուրքիոյ հետ համաձայնեցնելու ի-
րենց մէջը համաձայնեց են :

Շիտակը՝ աղէկ միջնորդներու դիմած ենք
եղեր :

Ուրախ ենք որ ընդհանուր բարենորոգ-
մանց միջոցին ձիւրուն և էջերուն ալ վիճա-
կը նկատողութեան առնելով որոշվեր է որ
ձիւրը ուրբաթ օրերը և էջերն ալ կիւրակէ
օրերը գործէ քաջվելով հանգիստ ընեն :

Հանգիստ ընելուն վրայ ըսելիք մը չու-
նինք, նա մանաւանդ շատ անգամ մենք ալ
առաջարկած ենք զայն . բայց միոյն համար
ուրբաթ և մէկշաբթի համար կիւրակէ օրերը
հանգստեան օր սահմանելը կարծենք կենդան-
եաց չ'արին աւելի ազատութիւն տալ ըսել է .
որով կիւրակէ օրը բնորոշ է չը կրնայ վաղը
սկսել որ մեր ուրիշ կիրակիներուն ալ մնա .

նակցի, մեր առնալաբութեանց ալ խառնը-
վի, մանաւանդ որ Ծաղկաղարդի պատմու-
թիւնը անգամ մը խմանայ նէ՛ գլուխը կտրես
նէ՛ շաքարներով տեղէն չարժիր, և հաւանա-
կան ալ է որ իւր անցելոյն փառաւոր յիշա-
տակներովը հպարտացած ամեն կիւրակէ առ-
տու իր տիրոջը հետ ընկերաբար եկեղեցի
դայ ԱՐԻ մտիկ ընէ :

Աւելորդ չենք համարիր յիշեցնել որ այս
որոշման մէջ հաւասարութեան դէմ ալ դործ-
ված է :

Հրեայք որ ուրիշները ծաղրելու առիթ
կը վնասեն, կիրակի օրերը դիտմամբ էջերու
քով պիտի երթան և պիտի ըսեն .

— Թշուառական, այսօր ձեզի կիրակի է .
հէ՛ է . . . Աստուած տայ . . . քրիստոնէ-
ութիւն է . . .

Հրէից այս երգիծանքն խալսելու համար
խոնարհաբար կառաջարկենք որ դոնէ ջորի-
ներն ալ շաքար օրերն հանգիստ ընեն որպէս
զի իրարու ըսելիք չունենանք և հաւասարու-
թիւնը արժանանալու մէջ իսկ տիրէ :

1000 ՏԱՐԻ ՎԵՐՁԸ

Երբեմն աշխարհիս գործերուն ընթացքն
ձանձրացած, կը ջանամ ասիէ շատ մը տարի
ետքը մարդկութեան ունենալիք վիճակը ե-
րևակայել :

Ինձ այնպէս կը թուի որ մեր կենաց ար-
գի կարգադրութիւնը շատ մը պակասութիւն-
ներ ունի :

Հարկը անգամ ինքնիրենս ըսած եմ .
«Ծօ տղայ, երբ սա մարդոց գործերը կար-
գի դիւր, մեղք են, թերևս քեզի պէս մէկու
մը պէտք ունին որ երջանկութեան ճամբան
ցոյց տայ իրենց» :

Բայց ի՞նչ ընեմ . քանի որ Սոկրատէս
դաստիարակող փառքա կուգայ, չիլերս կը կարաին :

Աղէկ գիտեմ որ մարդիկ շատ աղայնե-
րուն կը նմանին . ի՞նչ որ ալ ըսես իրենց,
թէ և իրենց աղէկութեանը համար ըլլայ, հա-
կառակ կուգայ իրենց և ստիպելն կը կախեն:
Եւ որովհետեւ շատ կը սարսափիմ ես բոլոր
մարդիկներուն ինձ համար ստիպելն կախելն
որովհետեւ ամենին գործիս չը գար գաղա-
փարի մը համար բիւրաւոր մարդիկներէ ծեծ
ուտելը, (քանզի աղէկ գիտեմ որ իմ վերայ
ծեծի պիտի վազեն) . անոր համար վերադ-
ուես մինչև ճակտիս վերայ կը քաշեմ, որպէս
զի անոնց անխելքութիւնը չի տեսնեմ, լուռ
կը կենամ, ականջներս ալ կը դոյնեմ և կը
թողում որ մարդիկ ուղածուն պէս ընեն :

Կաղաչեմ որ ձեր մէջէն ոմանք չ'կարծեն
թէ այս ըրածս վատութիւն է, թէ ես շատ
վախկոտ մարդ մըն եմ, թէ պէտք է որ
ձեռքէս եկածն ընեմ, քանի որ մարդկու-
թեան աղէկութեանը համար է : Ա՛հ, կաղա-
չեմ ձեզ որ սյու ծուռ դաղափարը չունենալ
իմ վերայ վասն զի ծեծելով լինայ նէ՛ ա-

դէկ. բայց միայն ծեծելով դո՛հ չեն ըլլար մարդիկները, երբ իրենց բարի ճանապարհ մը յոյց տալու համար խօսելու ելնեն, խաղը ու խայտառակ կընեն և այնպէս կընեն որ ա՛լ չեն կրնար երբէք ո՛չ խօսիլ, ո՛չ երեւալ, ո՛չ տեսնել. կը հասկընա՞ք ինչ ըսել կուզեմ, կը սպաննեն դըժդ, և շիտակը զրուցելու համար ես մեռնելու շատ քիչ չեմ ունիմ :

Բայց և այնպէս, թէպէտ և սրտէս անցածները ամենին չեմ բանար և ոչ մեկուն, երբեմն ուրախութիւն մը կը գտնուիմ կարծես՝ սակէ օրինակի համար 1000 տարի ետքը մարդոց ունենալիք կացութեանը վերայ ենթադրութիւններ ընելով :

Այս ենթադրութիւնները ընելու համար իրաւ է որ բաւական միտք կը հոգնեցնեմ, կը պատահի երբեմն որ մինչև իսկ ինքզինքս կը մոռնամ և ասկէ 1000 տարի վերջը կարծելով ինքզինքնիս, անմեղներէ սիրով և երջանկութեամբ կը լեցուիմ, դիմացս ելնողին բարեւ տալ կուզեմ, փողոցներուն մէջ մուշտակներ տեսնելով զարմանալ կսկսիմ, մէկ խօսքով, անբացատրելի մտաւորական վիճակի մը մէջ կը գտնուիմ :

Ինչ ախպէս կը թուի որ 1000 տարի յետոյ մարդիկ իրարու հայհոյութիւն չպիտի ընեն և ամեն փողոցներու մէջ լրտեսներ պիտի պտտին, որպէս զի հայհոյութիւն ընող մը ըլլայ նէ՛ անմիջապէս բռնեն և տանին տուն մը : Այդ տանը մէջ երկայն քաշի մը մարդիկներ պիտի ըլլան, որոնք հայհոյութիւն ընողին առաջ կանգնելով ինքեմ ընելէն ետքը, որպէս զի իսկընդ դուրսը դայ, պիտի ըսէին անոր խրատներ տալ որ ալ անկէ ետքը մէյմա՛լ հայհոյութիւն չընէ :

Կը մտախաբեմ թէ 1000 տարի ետքը մարդիկ բոլոր չպիտի կապեն և ամեն մարդ, ուր որ ալ ըլլայ, ծանօթ ըլլան կամ չըլլան, իրարու բարեւ պիտի տան և պիտի ըսեն, «բաւ լի ը՛յս կը սիրեմ դըժդ», և դիմացին ալ պիտի ըսէ, «ես ալ անանկ» :

Բոլոր երկի մարդերը չեմ հիւսել պիտի դիմանան :

Մեծամեծ պատերազմներ պիտի չլինեն որոնց մէջ մարդիկ պիտի նստին և արեւին, լուսինին ու բոլոր երկինքի աստղերուն մէջ ճամբորդութիւններ պիտի ընեն :

Մարդիկները թող պիտի չտան որ Մոսկովի մը Ալեքսանդր Նեւսկիի փողոցներուն մէջ երթայ :

Բոլոր կիները պիտի չլինեն և Բարեկեցութիւն պիտի դիմանան :

Չորս դուրուշով աշխարհիս չորս կողմը պիտի կրնան պատիլ մարդիկները :

Ձինւորները և բժիշկները մարդ չպիտի մեռնեն :

Աղջիկները դուրսին անպատճառ կարմիր ծաղիկ մը պիտի խօթեն և երբէք քաղց չպիտի դորձան :

Եւրոպայէն Ամերիկա երկու կամ երեք հատ կամուրջ պիտի ձգուին գիւրութեան համար :

Կառավարները իրենց ձիերը չափով պիտի ծեծեն :

Քաղաքները այնչափ բարձրէն չպիտի պուռան իւրաքանչիւր մը որ մարդ կեցած տեղը վախէն լեղին պատուի :

Քարաքեօյի երկաթէ կամուրջին վրայէն պիտի անցնին մարդիկ :

Հայերէն չը դիտցողները հայկաբանութեան դաս պիտի չկրնան տալ :

Այրերը միայն մէկ կին մը պիտի ունեն

նան և անկէ ուրիշ կնոջ հետ տեսնուած ատեններն, շատ պարկեշտութեամբ պիտի վարուին :

Մէկէն աւելի աղջկան հետ սիրահարութիւն ընող երիտասարդները ասան և ութը ժամ անօթի պիտի պահուին, որպէս զի խելքերնին գլուխին դայ :

Շատ պիտի աշխատին որ օդի խմելը արդիւն և չի պիտի կրնան :

Խաղաղները տաճիկերէն պիտի կրնան սովորիլ :

Աղջիկներուն հագած ոտքի ամանները և շաւիկները ծակ ծակ պիտի չըլլան և մարդիկ անոնց ոտքին միտքը տեսնելու հաճոյքէն պիտի չզրկուին :

Հպարտութիւն ըսուած բանը պիտի վերանայ աշխարհիս վերայէն և եթէ երբէք Անգլիացի մը հպարտութիւն ընելու դժբախտութիւնը ունենայ, Կարտիտէն ձեռքը պիտի մատ. . . չէ՛, չէ՛, ի՛նչ կըսեմ, որովհետեւ այն ասան Կարտիտէն չպիտի դառնուի աշխարհիս մէջ, այն Անգլիացիին մօրուքը պիտի ածիլեն ի պատիւ անոր սպորնաւոր հպարտութեան :

Հայերը լեզու մը պիտի ունենան, որով պիտի խօսին և պիտի գրեն առանց հակասութեան մէջ իյնալու :

Թաղերին դրաշխները քիչ մը խելքերնին զրուխնին պիտի ժողկն և իմ գանգերս գանգ ընելէ պիտի զգուշանան և մարդոց անհարգութիւնները պիտի չկրնան պարտէլ :

Մարդիկ ինչպէս չպիտի կրնան ծխել, և եթէ երբեմն ծխեն ալ նէ, բեթները իրաւունք պիտի չունենան սփռել, չոր խոտ, օլոս, փայտէ փայտէն և աշխարհիս ամեն տեսակ ապօրինաւորութիւնները ժողովուրդին իբրեւ ծրարախոտ ձեռք տալու :

Ահա այսպէս կերեակայեմ որ ըլլան 1000 տարի վերջը մեր աշխարհին դործերը :

Ա՛հ, ուր եր թէ խաբուած չըլլայի իմ կարծիքներուս մէջ. վստի զի մտածեցէ՛ք թէ ինչ աղւոր, ինչ դուարձալի պիտի ըլլայ այն ասան մարդուս կեանքը :

Բայց աւա՛ղ, մենք պիտի չկրնանք տեսնել այն օրերը և երկար ատենէ ի վեր հանգչած պիտի ըլլանք այն ծառերուն ոտքին տակ որոնց վերայ թռչունները զարմանքով պիտի տեսնեն թէ ինչպէս մարդիկները պատերազմները հեծած՝ մինչև արեւուն և աստղերուն մէջ կըրթան պատիլ :

ԱՐԳՈՍ

ԲԱՍՏԱՆԻ ԿԱՆՍՆՑ

- Մթնոլորտ : Բոնիմոնէ :
- Մութ : Ծխախոտ :
- Մեծ Բեթ : Խիստ մեծ :
- Քոնօլէր : Սիրահար :
- Սոնօլոր : Փառաւոր :
- Տիրի : Նուագարան :
- Հոգի մեղ : Զրպարտութիւն ընել :
- Մեղ Կան : » » »
- Բան ըն իրաւունք մեղ քանակ : Բան մը յետին չար քան զառաջին ըլլալ :
- Հոգի ալ զառաջին Կանելը Եւրոպ : Այդ ալ հոգ ընելու բան ըլլար :
- Շրջանորդ : Շրջանորդիկ :
- Հարգելու : Գէշ հայր :
- Մարդիկ : » Մայր :
- Քրիստ : » Քոյր :
- Հալածելու : » Հալ :
- Կեսաւոր Կան : » Տղայ :
- Փեփոկ : » Փեփայ :

ԲԱՍՏԱՆԻ ԿԱՆՍՆՑ

- Պարեւ քա հոռոյի հանրմ :
- Աստուծու պարին ճանրմ :
- Ինտո՛ր եք աղէկ եք իշալահ :
- Էյ իշտէ, վաղը՛ք էյիսի :
- Հէրիմիդտէ էօյլէ քուրուկ :
- Էյ դիշերները նստը՛լ վախիթ կան, ցունէք կոր նայինք :
- Էյ իշտէ սանկ նանկ :
- Ծեր տուն ալ քեխեա ունի՛ք :
- Ի՛նչ քեխեա, մահալլէ՛ք քեխեսի :
- Հա՛հ, հա՛հ, հա՛հ, չէ՛ ճանրմ քուրուկ էվ քեխեսի, չի հասկըցա՛ր տահա :
- Ձէ նէ՛ ի՛նչ մեղքս պահեմ :
- Քա նա ինչպէ՛ս է ինչպէ՛ս է ի՛նչ խառախատա է :
- Քա նա քաղինօյի քովի՛ք թէյաթոն :
- Քա չէ չէ, աս խաղէթա է ալլահըն պիր պէլասը պան մը, հատթ ունիս նէ տանդ մէջը ծուռ նստէ. երթեսի օրը կրկնա՛ծ էս մէջը :
- Քա ա՛տ ի՛նչ է. աս ալ էվէլ պարի արթըր :
- Քա ի՛նչ իրտար ամա կիտե՛ս, պարէ ածան ալ ըլլայ, 50 փարա մէկ հատը. հէմ ալ մէջը թախըմ մը տէնպիհներ. շան քաղաքներ քի կէսուրէ մը պէթի՛ք :
- Քա մեղայ, էյ վա՛ղ է աս առնողը :
- Քա իշտէ տղաս էյ թէյատրօ չըսէր խելք մը ունի կը թուցունէ, հէմ կը կարդայ հէմ ախիլէթիլ կընէ, հատթ ունիս նէ մըտիկ մ՛ընէր :
- Քա չէ. պէն ախիլէյմէթօրում, էս կեսուրս պարոնտաս թաղեցի քի անկաճա տինճ ըլլայ տէյի :
- Քա հապա էս, էլեր է քի Կոնէլ չի խաղալու է էղեր. էէ էէ-լ իլէն քեթի՛ք խաղալու է էղեր, կնիկներուն Կոնէլ խաղալ չի վայլեր էղեր, ինքական մատուրները նեղութիւն կը քաշեն եղեր, մայթապ է կիտե՛ս, սանքի մեր խաղասկէր վիճուրը ինճինմիլ կըլայ ըսել կուզէ :
- Հայտէ չայիր զէվլէյի բաէ ասոր, զահէր գըղընտան սօղրա սաղ էօյրէնիպտէ սէքսէնիտէ չալաճալուք ըսածն է, ան եուսուսաճախի կտոր քեթի՛ք ինտո՛ր միտք պահելու է, ինտո՛ր խաղալու է, էյ կէնէ Կոնէլ խօլայճաճըն կը խաղաս :
- Տահան կայ, հիմախուսներուն ալ շատ խրատ կայ, իշտէ խաղալիքէն իրարու օտքի մի կոխէք. իրար մի սխմաւէք, շատ մի խաղաք, շատ մի քնանաք, խըլըշուք ըրէք իւրեարուկ ըրէք, վա՛յ կլիտու կակոս դուն ալ, մարդ չի քնայած կըլլայ :
- Անու՛նը ի՛նչ է ատ մարդուն :
- Կակոս է ի՛նչ է իշտէ, անունն ալ թամամ վայլեր է իրեն :
- Նայինք տահա ի՛նչեր կը տեսնանք :
- Հա՛ հա՛, քուրուկ քարողը ժամերէն վերցաւ, խաղեթաները մտաւ :
- Աստուծո՛ւ սօներնիս պարին ընէ հէմէն ի՛նչ ըսեմ :
- Ամէն քուրուկ, տահա պէթերէն պահէ :
- Էյ՛ մնացիր պարով քուրուկ :
- Երթաս պարով ճանրմ :

ՁԻՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԷՇԵՐՈՒՆ ՄԷՆ ՄԻԹԻՆԿԻՐ

Լսեցիր ընթերցող, ձերն ու էջերն ալ գլուխ վերցնելով՝ բարեխնամ և հայրագութ կառավարութեան խնդիր մատուցեր և ընդունուեր են. լսեցիր, թէ չէ Բուզնամէի 93 թիւն ա՛ռ ու կարդա՛ :

Մայրաքաղաքս դանուող Օսմ. Տէրութեան հպատակ ձերն ու էջերն անցեալ կերակրի ընդհանուր բարեկարգութենէն իրենց ալ մաս մը խնդրելու խնդրոյն վրայ խորհելու համար՝ արտաքոյ կարգի միջինն մը կը դումարեն : Մարտունի էջերէն ծերուկ մը քառորդի մը չափ զուլէն յետոյ ատենանք բացաւ հետեւեալ աղբու ատենախօսութեամբ :

«Ազնիւ էջեր, մեծապատիւ ձեր»

Ինչպէս որ գիտէք նուազագոյն հարուստ անձի մը ծառայելով՝ օրը 2 ժամ կաշխատում և իմ կացութենէն բաւական գոհ եմ. բայց, ո՛հ, սիրելի եղբայրք, չէք գիտեր ո՞րչափ կըսէ՛ք կիմանամ, ո՞րչափ կը վշտանամ երբ ձեր մէջէն շատերուն կրած հարստահարութիւնները կը տեսնում, ո՛հ, չեմ գիմանար, սիրտս կը կտարի, կը փռձկի և ամենայն ուժով կը զըռամ. կը մտածեմ որ մեք մարդոցմէ բարձր արարածներ պէտք է համարուինք, դի նուազ ալս էլ մ'ըլլալով՝ ձեր կրած նեղութեանց յանձնառւոյ կը ցաւիմ, մինչդեռ մարդոցմէ այնպիսիներ կը ճանչնամ որ Վանայ, Սերաստիոյ հարստահարութիւնները իբր գրօսանք մտիկ ընելով՝ անտարբեր կը մնան, փոխանակ օգնել փութալով՝ այնպիսիներ կը ճանչնամ որ փոխանակ դոցա դարման մը տանելու և յանցաւորները պատժելու իրողութիւնը թիթեւ ցնեն կը ջանան, այնպիսիներ կը տեսնեմ, ո՛հ, այնպիսի անխիղճներ գիտեմ որ փոխանակ այդ խեղճերուն ցաւը հրատարակելով բարեխնամ կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրելու, այդ հարստահարները կրկին կը հարստահարեն՝ հրատարակման համար բաւական պահանջելով այնպիսիներ. . . բայց ո՛ր կերպով, խնդրէն չեղեցայ դեռ խօսելու՝ գըրելու ազատութիւնը կատարեալ չէ որ ամեն դիպացածս ըսեմ. . . մէկ մ'ալ սր մեր ինչո՛ւն պէտք մեր դործին դառնանք : Էջեր, ձեր, անցեալ օր ախոռին մէջ Խաչիկ շատ կամ միջոցիւ լսեցի թէ մեծ մարդիկ՝ քաղաքագէտք այս օրերս յաճախ ատենախօսութիւններ ընելով թուրքիոյ Բրիտանիայի բարեւոյժը կը պահանջեն եղբր, բայց ինչո՛ւ թուրքիոյ էջերուն և ձիւրուն այնքան վատ թար կացութեանը դարման մընեւ չեն խորհիր գոնէ միայն մերը որ Եւրոպական Թուրքիոյ մէջ ենք, որ իրենց դրացի ենք, որ ամեն օր դիշեր ցորեկ կախաւին, գոնէ օր մը հանգիստ չենք ընել, գոնէ այդ մարդիկը անցեալ օր փունջին թղթակցին հանգիստն օր վերանագրով յօդուածն ալ չը կարդային, ահա ասոնք մտածելով բարկացայ և ոտներս դետինը զարնել սկսայ : Մտմտացի, լրջօրէն մշտմտացի երկար մտմտացի, ինչպէս որ հայադործին և մատակարարին ունեցած պարտքերն են խմբագրերը փոխին ստակը և տէրութիւնն ալ բարենորոգում կ'մտնան ինչպէ՛ս գործադրելը և վերջապէս հետեւեալ որոշումն տուի, որն որ առաջարկի ձեռով Ձեր կորովամտութեան կը ներկայացնեմ : Խնդրադիր մը տալ առ որ անկէ, որ գոնէ շարաթը օր մը հանգիստ ընելով չաշխատինք :

Անդամը ընդհանուր հաւանութեամբ ըն-

դունեցին սոյն առաջարկն և պէտք եղած տեղն, խնդրադիր մը տալ որոշելով, ինչպէս մեծարանայ առ նախագահն զուլ և խնջալ սկսան :

Մեծ. նախագահն խնդրադիրն Հաւաքէ ճէմիյէթին տալով անկից գործն Շէհիր էմանէթի հաւաքէ կ'ընեն : Միջինի անդամք և անդամահէք մէկ երկու օրէն Շէհիր էմանէթի կը դիմեն, ուրկից հետեւեալ որոշումը կուտան ի մեծ դահլիճակութիւն էջերու և ձիւրու. ի մեծ տոգոհութիւն կառք քաջող հանգիստ, ածուխ կրող ուղտերու և ի մեծ զուարճութիւն ընթերցողաց :

ՈՐՈՇՈՒՄ

Ձիւրն ուրբաթ օրերն և էջերն կ'ուրակէ օրերն չախտի աշխատին այսուհետեւ :

Ի վերջոյ սոյն խնդրոյն վրայ հետեւեալ լուրերն առինք. Ա. Ամերիկայի Պօրտընկերութիւնը Պօլսոյ դեսպանին միջոցաւ ձիւրուն կ'ըրակի օրերն բանելուն պէմ խստիւ պիտի բողոքէ :

Բ. Հանգստեան «օր» ի հեղինակն աղբու յօդուած մը պիտի հրատարակէ Փունջի մէջ :

Գ. Անդրիոյ Պաշտպան կենդանեաց ընկերութիւնը անանոց ոչ միայն մէկ օր, այլ միշտ չաշխատին պիտի պահանջէ :

Դ. Բաղմաթիւ քրիստոնէից ատորագրութեամբ մահգէր մը պիտի ներկայացուի ձիւրուն հանգստեան օրն ուրբաթ, իսկ էջերուն նը շարաթ օր որոշելով, քրիստոնէից անարդանք մը եղած ըլլալը ծանուցանելով :

Ըստ մեզ ասոնց ամենն ալ պարագ տեղն պիտի հոգնին, ինչպէս որ էջերն ու ձիւրն միջինի դումարելով, Շէհիր էմանէթին սոյն որոշումն տալով, Պատրիարքարանն հարստահարութեանց համար թաղերը տալով. Աղգ. Ժողովն Սահմանադրութեան վերաբնութիւնը խնդրոյ կարգն անցնելով, տէրութիւնը գոն ֆէրման դումարելով, Թատրն իւր թերթէն գոնէ միւս չընելու աշխատելով և Հէրմէս ալ սոյն յօդուածը գրելով պարագ տեղը յօդեցան և պիտի յոգնին, որովհետեւ Խարբուլթի Էնթեմիէն և Աճէմ էջեկճիւններն կենդանեաց երբեք սոյն շնորհն ըրած չեն, չըրին և չախտի ընեն :

ՀԵՐՄԵՍ

ԹՂԹԱՆՅՈՒԹԻՒՆԻ ԹԱՏՐՈՆԻ

Առ Պ. Ն. և Օր. Ս. Դուք շատ աղէկ կ'ընէք թէ իրար մոռնաք բոլորովին, ինչու որ եթէ այսպէս շարունակէք, խելքերնիդ պիտի կորսնցունէք, լաւագոյն է խելքով ետ կենալ սիրահարութենէ քան թէ սիրահարութենէ խելքը թռցունել :

Առ Պ. Գ. Բ. Դու ալ ի՞նչու այդչափ կը պարծիս շատ լեղու դիտանալով վրայ, մէկէն աւելի ձայներով բանի մը անունը տալ այն բանին վրայ հմուտութիւն ունենալ չէ բնաւ :

Առ Արթ. Տ. Գ. Տէր Հայր, իրաւունք ունիք երբ կ'ըսէք թէ մէկ կ'անքէն միւս կ'անքէն գերեզմանի ճամբով միայն կ'երթուի. սակայն գործին մէջ բաւական դիւրութիւն չէ՞ր մտնել, եթէ ճամբու ծախքին կարգադրութիւն միւս կ'անքէն մէջ տեղի ունենար :

Առ Սր. Ա. Ֆ. Կուրախանք. . . Ես ձեզի քանի անգամ չըսի՞ որ կանուխ ելլողը Եւթիւ կը գտնէ :

Առ Տ. Ն. Տիկին, երկանդ «Ես քու հաւասարդ եմ» ըսելով՝ արժան չէ տանը մէջ ամէն իրիկուն ընկերական խնդիր յարուցանել : Առանկ երթայ նէ կարծեմ հաւասարակշռութիւնիդ բոլորովին պիտի կորսնցունէք :

Առ Պ. Ն. Դու ալ «հաւասարս ես» ըսէ, դործդ նայէ :

Առ Պ. Յ. Մ. Սիրոյ մէջ խաղաղութիւն և խաղաղութեան մէջ սէր կուղէք. մեր կլիմային ներքեւ ատանկ բան չկայ : Եթէ կուղէք՝ ուղեորեցէք դէպ ի խաղաղական Ովկիանոս :

Առ Օր. Ա. Ս. Երբ առաջարկութիւնդ Գոնֆէռմանէն յետոյ, այսինքն վիճակիս բարեւոյժէն յետոյ կ'ընամ ընդունիլ, վասն զի դիտես որ ես ալ արեւելի քրիստոնէայ մ'եմ, հիւսիսի քրիստոնէայ չեմ, օրհնեալ է Աստուած :

Առ Տ. Ն. Անիծեալ ըլլամ տիկին եթէ անգամ մ'ալ սեղանիդ հաց ուտեմ, հէւա՛ն դժալով տուիք կոթովը աչք հանեցիք :

Առ Օ. Ո. Պատուհանէն մէյ մալ ալ աւաներդ մի ցցներ, այսինքն մի խնդար, վերջը անունդ կ'ելլէ :

Առ Պ. Ք. Խնդա՛ խնդա՛ ու մարդու բան մըսեր, նորէն պիտի կարդուիս եղբր :

Առ Տ. Ա. Կարգուեցաք ու դարձեալ խելքերնիդ գլուխիդ չեկաւ, չըսէք դուք գերդաստանով այդպէս էք :

Առ Պ. Յ. Դուն դործ չունիս նէ անոր ասոր օղի և Եւթիւ չըսէ՞ հրամայուր, ի՞նչ որ ես ան ես :

Առ Օր. Ս. Կաղաչեմ քիչ մը քաղաքավարութիւն սովորեցէք, ձեզի համար կ'ըսեմ :

Առ Պ. Յ. Ի՞նչ ըրիք պարոն, դեռ թուախօսայով աղջիկ մը չի դատաք. մեղք որ կամ աղէկ որ չէք գտներ կոր :

Առ Պ. Ք. Ն. Քաղինօն նստած Էթէ-Լ խաղացած ատենդ բարձր ձայնիդ աղաղակներէն Էթէ-Լին յաճախորդները կը ձանձրացնես կոր, մէկ մալ որ խաղը վաստկած ատենդ թէ և երբեք վաստկած չունիս՝ Էթէ-Լ բաւը շատ մի գործածեր :

— Ուրբաթ օրերը Թրամվայները չը պիտի բանին :

— Ինչո՛ւ հարցուցիր :

— Որովհետեւ որոշված է որ ձիւրը ուրբաթ օրերը հանգիստ ընեն :

— Թրամվէյը չը բանիլ կ'ըլլայ, հարկաւ պիտի բանի :

— Ի՞նչպէս :

— Ձիւրը Թրամվէյի մէջ կը նստին, Ժողովը՛ղն ալ կը քաջէ կը ըմնայ կ'երթայ :

